

KUTSESTANDARD

Ehituspusepp, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalikke kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse koolituskavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsestandard Ehituspusepp, tase 4 on täienduskoolituse õppekava ja töömaailma kutse andmise aluseks. See kutsestandard ei ole tasemeõppe õppekava ning koolilõpu kutse andmise aluseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Ehituspusepp, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Ehituspusepp on oskustööline, kes töötab ehitus- või kinnisvara korrashoiu ettevõttes või puitkonstruktsioonide tööstusliku valmistamisega tegelevas ettevõttes.

Ehituspusepa peamised tööülesanded on puidust konstruktsioonelementide ja ehitusdetailide valmistamine ja monteerimine; puitkonstruktsioonidest seinte, vahelagede ja katuste ehitamine ja soojustamine, sageli ka taastamine ja ümberehitamine, käesolevas standardis nimetatud katusekatete paigaldamine; ehitiste sise- ja väliselementide (uksed, aknad trepid jne) sobitamine ja paigaldamine.

Kutsega Ehituspusepp, tase 4 isik korraldab iseseisvalt oma töökoha ja vastutab oma tööülesannete kvaliteetse täitmise eest. Töökorraldusest lähtuvalt võib ta oma kutsealal juhendada ja nõustada vähem kogenud kolleege nende tavatöös.

Puusepatöö nõuab suurt füüsilist pingutust. Töö võib toimuda nii siseruumides kui ka õues, erinevatel kõrgustel ja muutuvates ilmastikutingimustes. Ehituspusepp peab järgima tööeeskirju, tervisekaitse- ja ohutusnõudeid. Töökeskkonnaga on seotud kõrgendatud mehaaniliste vigastuste tekkimise risk. Tervisekahjustusi võivad põhjustada ka tolm ja lenduvad keemilised ühendid ning seetõttu on kohustuslik kasutada kaitseriietust ja -vahendeid.

Ehituspusepa peamised töövahendid on erinevad mehaanilised (vasarad, saed, kirved, hõõvliid, peitlid jne) ja elektrilised (trellid, lihvimismasinad jne) käsitööriistad, kuid kasutusel võivad olla ka suuremad tööstuslikud seadmed.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Puitliidete valmistamine.
- A.2.2 Puitrakete ehitamine ja paigaldamine.
- A.2.3 Puidust seinakarkasside ja vahelagede ehitamine.
- A.2.4 Katusekonstruktsioonide ehitamine.
- A.2.5 Katusekatete paigaldamine kaldkatustele.
- A.2.6 Vooderdise paigaldamine.
- A.2.7 Avatäidete paigaldamine.
- A.2.8 Põrandate ehitamine.
- A.2.9 Muude välisrajatiste ehitamine.
- A.2.10 Puitkonstruktsioonide renoveerimine.
- A.2.11 Puitdetailide ja elementide montaaž.
- A.2.12 Madalama tasemega ehituspusepa nõustamine ja juhendamine.

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on 4. taseme ehituspusepana töötavatel inimestel, kas erialane kutseharidus ja kutsealane töökogemus ehitusettevõttes või keskharidus ning kutsealane töökogemus ehitusettevõttes.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Puusepp, ehituspusepp.

A.6 Tulevikuoskused

Ehitusvaldkonna spetsialistide töös muutub järjest olulisemaks ehitusprotsessi kui terviku mõistmine, teadlikkus rohemajanduse põhimõtetest ehituses, energiatõhususe nõuetega arvestamise, lammutus- ja ehitustööde käigus tekkivate jäätmete korrektse sorteerimise ning saastatuse ärahoidmise oskus (tagamaks ressursside maksimaalset ringlussevõttu). Samuti jooniste lugemise, sh 3D-jooniste, ning erialaste veebi- ja nutiseadmete rakenduste kasutamise oskus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Ehituspusepp, tase 4 kutse moodustub üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste ja kõikide kohustuslike kompetentside tõendamine.

B.2 Ehituspusepp, tase 4 üldoskused

Tegevusnäitajad

1. Väljendab oma seisukohti selgelt ja hinnanguvabalt; suhtleb viisakalt, kasutab sobivaid suhtlemisvorme ja -viise; suhtleb konstruktiivselt hoiab häid suhteid kolleegidega; tuleb toime keerukates suhtlusolukordades.
2. Kohandub meeskonnaga; teab ja arvestab enda ja teiste rolli meeskonnas; peab kinni meeskonna liikmete vahelistest kokkulepetest; on avatud koostööle ja toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist; jagab meeskonnaliikmetega vajalikku informatsiooni; korraldab enda tööloigu sujuva toimimise, lähtudes juhistest.
3. Mõistab pideva õppimise ja enesearendamise vajadust; seab eesmärgid professionaalseks arenguks; omandab uusi teadmisi ja oskusi ning rakendab neid oma töös.
4. Mõistab ehitusprotsessi ja nende järjestatust (üldine arusaam ehitustegevusest ja energiatõhususest ehitiste ehitamisel ehitustööde ettevalmistamisest kuni ehitise valmimiseni) ja arvestab seda oma töös.
5. Järgib asjakohaseid tööjuhiseid, materjalide tootjate poolt ettenähtud tehnoloogiaid ja etteantud kvaliteedinõudeid.
6. Tunneb tööks vajalikke mõõtevahendeid/instrumente (lasermõõtja, nivelliir, lood jt) ja nende tööspetsiifikat ja kasutab neid töö tegemisel hoiab neid korras järgides kasutus ning hooldusjuhiseid.
7. Tunneb tööks vajalikke mehhanisme ja nende tööspetsiifikat ning kasutab neid töö tegemisel; tunneb tööks vajalikke elektrilisi ja mehaanilisi tööriistu ja kasutab neid töö tegemisel ja hoiab neid korras järgides kasutus ning hooldusjuhiseid; probleemide või rikete korral informeerib sellest oma vahetut juhti.
8. Teeb tõste-, paigaldamis- ja teisaldamistöodeks vajalikke troppimistöid.
9. Käitleb ehitusjäätmekäitlust vastavalt juhistele.
10. Oskab lugeda ja saab aru ehitusjoonistest ja projektdokumentatsioonist. Määratleb vajadusel tööks vajalikud materjalid ja materjalide mahud.
11. Kasutab oma töös ergonoomilisi, energiasäästlikke ja ohutuid töövõtteid ning isikukaitsevahendeid, järgides kõikides tööprotsessietappides töötervishoiu-, keskkonnahoiu-, tööohutusnõudeid (sh tööaluste (väiketellingute) - ja ohutuspiirete paigaldamine, tagab töökoha valgustatuse, järgib ohutusnõudeid töötamisel tõstemehhanismide haardealas).
12. Tegutseb õnnetusjuhtumi korral vastavalt kokkulepitud juhistele, kutsub professionaalse abi ja teatab õnnetusjuhtumist objektijuhile või tööandjale.
13. Tugineb oma töös algteadmistele energiatõhususest, ehitusfüüsikast (sh soojusisoleerimine, niiskuse- ja hüdroisoleerimine), puusepa töödega seonduvate ehitusmaterjalide omadustest ja lähtub ilmastiku mõjust (sh talvetingimused) puusepa töödel.

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Puitliidete valmistamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Märgib materjalile tapi mõõdud, kasutades vajalikke mõõtmis- ja märkimisvahendeid ning teeb vajadusel šabloonid. Valmistab ratsionaalseid töövõtteid kasutades puittapid, järgides etteantud tööjooniseid ning arvestades tehnoloogilisi ja kvaliteedinõudeid. Kasutab töö tegemiseks ettenähtud elektrilisi- ja mehaanilisi käsitööriistu.</p> <p>2. Valmistab ratsionaalseid töövõtteid kasutades nael-, kruvi-, polt-, naagelkinnitusega puitliiteid, arvestades kinnitusvahendite paigaldamise reegleid, järgides etteantud tööjooniseid ning arvestades tehnoloogilisi ja kvaliteedinõudeid. Kasutab töö tegemiseks ettenähtud elektrilisi- ja mehaanilisi käsitööriistu.</p> <p>3. Koostab ratsionaalseid töövõtteid kasutades terastaridetailidega puitliiteid, arvestades kinnitusvahendite paigaldamise reegleid, järgides etteantud tööjooniseid ning arvestades tehnoloogilisi ja kvaliteedinõudeid. Kasutab töö tegemiseks ettenähtud elektrilisi- ja mehaanilisi käsitööriistu.</p>	
B.3.2 Puitraketiste ehitamine ja paigaldamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Ehitab ja toestab ratsionaalseid töövõtteid kasutades nõuetekohaselt taldmiku, posti ja betoonvöö raketise, järgides etteantud tööjooniseid ja pidades kinni lubatud tolerantsidest.</p> <p>2. Paigaldab ja toestab ratsionaalseid töövõtteid kasutades nõuetekohaselt taldmiku, posti ja betoonvöö valmis elementidest raketise, järgides etteantud tööjooniseid ja pidades kinni lubatud tolerantsidest.</p>	
B.3.3 Puidust seinakarkasside ja vahelagede ehitamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Paigaldab vundamendile karkassi alla hüdroisolatsiooni, arvestades hüdroisolatsiooni paigaldamisele kehtestatud nõudeid ja järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ning sobilikke tööriistu.</p> <p>2. Ehitab etteantud meetodil (ehitamine ehitusplatsil, tehases valmistatavatest elementidest ehitamine jne) seinakarkassid, arvestades seinaliigile (kandvad/mittekandvad, sise-/välisseinad jne) esitatavaid nõudeid ja järgides tööjooniseid. Ehitab vahelaed järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ja tööriistu.</p> <p>3. Teeb vekseldused, järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ning vajalikke taridetaile ja tööriistu.</p> <p>4. Paigaldab ja kinnitab puit- ja terassillused ning -talad, kasutades selleks sobivat viisi ja järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ning sobilikke taridetaile ja tööriistu.</p> <p>5. Paigaldab ja kinnitab tööjooniseid järgides puitpostid nii siseruumidesse kui ka väliskeskkonda. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu ning vajadusel sobilikke taridetaile.</p> <p>6. Paigaldab õhu- ja niiskustihedalt konstruktsioonile soojustus- ja heliisolatsiooni materjalid ning auru- ja tuuletõkkematerjalid, järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ning sobilikke tööriistu.</p> <p>7. Paigaldab karkassile plaadistuse (puidupõhised plaadid, kipsplaadid, tsementkiudplaadid jne), kasutades sobivat paigaldamise tehnoloogiat ja järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ning sobilikke tööriistu.</p> <p>8. Ehitab mittekandvad seinad ning paigaldab plaadistuse või laudise järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ning sobilikke tööriistu.</p>	
B.3.4 Katusekonstruktsioonide ehitamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <p>1. Paigaldab puitkonstruktsiooni alla kivi- või betoonseintele hüdroisolatsiooni, järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ning sobilikke tööriistu.</p> <p>2. Monteerib katusesõrestikud, järgides tööjooniseid. Kasutab töö tegemiseks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu.</p> <p>3. Ehitab sarikate ja pennidega katuse, järgides tööjooniseid ja arvestades katusekonstruktsiooni eripära, kasutades ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu.</p> <p>4. Ehitab pärlinitega või toolvärkidega katuse, järgides tööjooniseid ja arvestades katusekonstruktsiooni eripära, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu.</p> <p>5. Ehitab lamekatuse puitkonstruktsiooni, järgides tööjooniseid ja kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu.</p> <p>6. Paigaldab katusele tuuletõkke, aluskatte, tuulutusliistud, roovitise ja/või laudise, järgides katusekatte paigaldamise juhendit ja/või tööjooniseid. Kasutab töö tegemisel ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu.</p> <p>7. Paigaldab õhu- ja niiskustihedalt soojustus- ja heliisolatsioonimaterjalid ning auru- ja tuuletõkkematerjalid, järgides tööjooniseid, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu.</p> <p>8. Ehitab räästad, järgides etteantud konstruktsiooni ja tööjooniseid, kasutades selleks vajalikke tööriistu.</p>	

B.3.5 Katusekatete paigaldamine kaldkatusel	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paigaldab roovitise ja katusekivid, arvestades etteantud katusekivi tüüpi ning järgides tööjooniseid ja tootjapoolset paigaldusjuhendit 2. Paigaldab roovitise ja katusepleki, arvestades selle profiili ning järgides tööjooniseid ja tootjapoolset paigaldusjuhendit 3. Paigaldab laudise ja bituumensindlid, järgides materjali tootjapoolset paigaldusjuhendit. 4. Paigaldab roovitise ja puidupõhised katusekatted (sindel-, kimm-, laast- ja laudkatuse), arvestades katusekatte tüübi eripära. 	
B.3.6 Vooderdise paigaldamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paigaldab roovitise vastavalt välisvooderdise tüübile ja paigaldamise tehnoloogiale, tagades seinakonstruktsiooni tuulduvuse, kasutades selleks sobilikke tööriistu. 2. Paigaldab laudvoodri või plaadistuse vastavalt paigaldamise tehnoloogiale ja tööjoonistele, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu. 	
B.3.7 Avatäidete paigaldamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab ja paigaldab lähtuvalt vajadusest (konstruktsioonitüübiga) sobivast materjalist ajutised avatäited, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu. 2. Paigaldab katuseaknad, katuse- ja laeluugid, järgides tööjoonist ja tootjapoolset paigaldusjuhendit, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu. 3. Paigaldab aknad ja ukсед, järgides tööjooniseid ning silmas pidades paigaldusnõudeid ja konstruktsioonitüüpi, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu. 	
B.3.8 Põrandate ehitamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paigaldab laagid ja isolatsioonimaterjalid ning ehitab laudpõranda, kasutades selleks nõuetele vastavat materjali ning järgides paigaldamise tehnoloogiat ja kvaliteedinõudeid. 2. Paigaldab põrandale aluskatte ning sellele põrandalauad või parketi, järgides materjali paigaldusjuhendit ja -tehnoloogiat ning kvaliteedinõudeid. 	
B.3.9 Muude välisrajatiste ehitamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ehitab projektikohasest materjalist nõuetele vastava terrassi koos piirete ja tõusuteedega, järgides tööjooniseid ja tehnoloogiat ning kasutades vajalikke tööriistu- ja kinnitusvahendeid. 2. Ehitab projektikohasest materjalist nõuetele vastava rõdu koos piiretega, järgides tööjooniseid ja tehnoloogiat kasutades vajalikke tööriistu- ja kinnitusvahendeid. 3. Ehitab projektikohasest materjalist nõuetele vastava puitaia, järgides tööjooniseid ja tehnoloogiat kasutades vajalikke tööriistu- ja kinnitusvahendeid. 	
B.3.10 Puitkonstruktsioonide renoveerimine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avab renoveeritavad konstruktsioonid nende seisukorra hindamiseks, tagades samal ajal konstruktsiooniosa stabiilsuse. Teavitab puidukahjustuste olemasolust. 2. Parandab karkass-seina ja palkseina, tagades samal ajal konstruktsiooniosa stabiilsuse, vastutab konstruktsioonide säilimise ja ohutuse eest. 3. Parandab vahelagede ja katusekonstruktsioonid, tagades samal ajal konstruktsiooniosa stabiilsuse, vastutab konstruktsioonide säilimise ja ohutuse eest. 4. Taastab või asendab puitvoodri vastavalt antud juhendile ja projektlahendusele. 	
B.3.11 Puitdetailide ja elementide montaaž	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paigaldab vundamendile hüdroisolatsiooni, järgides tööjooniseid, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ja sobilikke tööriistu. 2. Paigaldab vundamendile alasidepuud, järgides montaažijooniseid. 	

3. Monteerib seinä-, vahelae- ja katuseelemendid vastavalt montaaži- ja sõlmede joonistele, kasutades selleks ratsionaalseid töövõtteid ning vajalikke mehhanisme ja tööriistu.
4. Paigaldab elementide liitekohtadele puuduvad soojustus- ja isolatsioonimaterjalid ning plaadistused.
5. Paigaldab hoone välisseintele tuuletõkkekanga.

B.3.12 Madalama kvalifikatsiooniga ehituspusepa nõustamine ja juhendamine
EKR tase 4
Tegevusnäitajad

1. Juhendab madalama kvalifikatsiooniga kolleege, pakub tuge tekkinud probleemide ja küsimuste lahendamisel; aitab tõsta juhendatava töö kvaliteeti, õpetades vajalikke ja kasulikke töövõtteid.
2. Jälgib juhendatava töö kvaliteeti ja kehtestatud nõuetest kinnipidamist.
3. Annab juhendatavale selgesõnaliselt ja õigeaegselt tagasisidet tema tegevuse kohta.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	22-14122021-1.4.3/9k
2. Kutsestandardi koostajad	Tõnu Peipman, Inseneribüroo Printsip OÜ Indrek Peterson, Eesti Ehitusettevõtjate Liit Kalev Ramjalg, Betooniühing Enno Pöder, Merko Ehitus Eesti AS Meelis Kann, Nordecon AS Mikk Mänd, Tallinna Ehituskool Priit Alas, vabakutseline Andres Madalik, Merko Ehitus Eesti AS
3. Kutsestandardi kinnitaja	Arhitektuuri, Geomaatika, Ehituse ja Kinnisvara Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	40
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	14.12.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	05.05.2027
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7115 Puusepad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles	Carpenter, EstQF Level 4
----------------	--------------------------

C.3 Lisad